

**AKTUALIZACJA
ANALIZY FINANSOWEJ
GMINY DARŁOWO
WRAZ Z WIELOLETNIM
PLANEM
INWESTYCYJNYM
DO ROKU 2013**

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Słupsk, czerwiec – 2006 r.

Zleceniodawca:

Gmina Darłowo
ul. Dąbrowskiego 4
76-150 Darłowo

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (0 59) 8 456 301-302
fax.(0 59) 8 456 303
e-mail: office@bm-intl.2com.pl
http: www.bmintl.com

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Zacisze 6/3
31 – 156 Kraków
tel: (018) 426 13 55
fax (018)426 13 59
e –mail: office@bm-intl.com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Rue Wiertz 50/28
1050 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
www.bm-intl.com
e-mail: jolanta.klimaszewska@bm-intl.com

SPIS TREŚCI:

1.	WSTĘP	4
2.	WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY NA LATA 2007-2013.....	5
2.1.	WSTĘP	6
2.2.	PRZYJĘTE MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	7
2.3.	MONITOROWANIE TABELI WPI	8
3.	PLAN FINANSOWY NA LATA 2006-2013.....	11
3.1.	WSTĘP	12
3.1.1.	CEL I METODA.....	12
3.1.2.	PROCEDURY OSTROŻNOŚCIOWE	12
3.2.	ANALIZA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY DARŁOWO W LATACH 2003-2005, Z UWZGLĘDNIENIEM PLANU BUDŻETU SAMORZĄDU NA 2006 ROK.....	15
3.2.1.	DANE ŹRÓDŁOWE	15
3.2.2.	ANALIZA PODSTAWOWYCH KATEGORII FINANSOWYCH.....	15
3.2.3.	ANALIZA STRUKTURY DOCHODÓW.....	17
3.2.4.	ANALIZA STRUKTURY WYDATKÓW	20
3.3.	PROJEKCJA POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO GMINY DARŁOWO NA LATA 2006 – 2013 23	
3.3.1.	PROJEKCJA NADWYŻKI OPERACYJNEJ	23
3.3.2.	PROJEKCJA WOLNYCH ŚRODKÓW NA INWESTYCJE.	26
3.3.3.	PROJEKCJA MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH.	28
3.3.4.	PROJEKCJA POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO.....	30

1. WSTĘP

Na podstawie umowy z dnia 25.05.2006 r. zawartej pomiędzy Gminą Darłowo a Business Mobility International sp. z o.o. w sprawie aktualizacji Analizy Finansowej Gminy Darłowo wraz z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym do roku 2013 przystąpiono do sporządzenia niniejszego dokumentu.

Konieczność aktualizacji jest skutkiem przeprowadzonej weryfikacji projektów zadań inwestycyjnych ostatecznie ujętych w tabeli WPI.

W związku z powyższym zakresem zmian objęto:

- 1) tabelę Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2007 – 2013,
- 2) oraz dodatkowo sporządzono plan finansowy na lata 2006 – 2013.

2. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY NA LATA 2007-2013

2.1. WSTĘP

Tabela WPI zaktualizowana została w czerwcu 2006 roku. Podstawą aktualizacji tabeli WPI były w pierwszym etapie zhierarchizowane potrzeby inwestycyjne Gminy Darłowo zdeterminowane przyjętymi wcześniej kierunkami rozwoju gminy. Następnym kryterium rozmieszczenia zadań w zaktualizowanej tabeli były określone po analizie finansowej gminy możliwości finansowania poszczególnych przedsięwzięć, w poszczególnych latach z uwzględnieniem środków własnych i możliwych dofinansowań z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania.

2.2. PRZYJĘTE MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podczas działań mających na celu rozmieszczenie zaproponowanych inwestycji w poszczególnych latach wzięto pod uwagę realne możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych uwzględniając terminy rund aplikacyjnych oraz okres upływający od złożenia wniosku do rzeczywistego otrzymania dofinansowania. Ponadto fundusze strukturalne nie były w procesie planowania jedynym źródłem pozyskania środków finansowych z zewnątrz. Planowane inwestycje oparte zostały również o dofinansowanie z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. W samej tabeli WPI wskazano na źródła dofinansowania. Wysokość procentowego udziału dofinansowania z zewnętrznych źródeł przyjęto następująco:

- 1) 75 % - ze środków budżetu UE; należy tu zaakcentować, że poziom dotacji wg RPO ma wynosić do 85 %, jednakże w montażu finansowym w tabeli WPI przyjęto udział w wysokości 75 % z uwagi na finansowanie jedynie wydatków kwalifikowanych, co uzasadnia utrzymanie w dalszym ciągu tego poziomu dofinansowania,
- 2) 45 % - ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

2.3. MONITOROWANIE TABELI WPI

Tabela WPI została opracowana według stanu wiedzy na czerwiec roku 2006 i wszelkie zmiany co do zasad współfinansowania przedsięwzięć przez fundusze strukturalne oraz inne dodatkowe źródła finansowania mogą wpłynąć na zmianę tabeli WPI.

Zmiana ta również następować będzie w przypadku kiedy inwestycja nie otrzyma wsparcia zewnętrznego i wówczas należy wskazać inne źródło finansowania przedsięwzięcia, o ile wcześniej projektowana była dla tej inwestycji dotacja ze środków zewnętrznych. Ewentualnie możliwe jest również zrezygnowanie z realizacji planowanego zadania.

W przypadku braku możliwości zamknięcia montażu finansowego dla konkretnego przedsięwzięcia zamieszczonego w tabeli WPI, przedsięwzięcie takie wino zostać z tabeli WPI wykreślone.

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY DARŁOWO NA LATA 2007-2013

Klasyfikacja budżetowa	Nazwa podziałki klasyfikacji budżetowej	Nr projektu	Nazwa zadania	Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012		Rok 2013			
				własne	inne	własne	inne	własne	inne	własne	inne	własne	inne	własne	inne	własne	inne		
60016	Drogi publiczne gminne		Budowa chodników, dróg, placów i mostów w tym:																
		1	Dąbki, ul. Turystyczna (dł. Ok. 1400, szer. 4, 5)			237 000	713 000 Unia												
			Dąbki, ul. Wczasowa (dł. 700 m, szer. 4,5)					102 500	307 500 unia										
		2	Wicie, ul. Morska z przejściem (dł. 900 m, szer. 4,5)	170 000	510 000 unia														
		3	Wicie - Rusinowo	220 000	660 000 unia														
		4	Kopań - Palczewice (dł. 2500, szer. 4, 00)			275 000	225 000 (FOGR)												
		5	Kopań (dł. 1500 m, szer. 5, 00)	375 000	1 125 000														
		6	Barzowice – Sulimice (dł. 1300 m, szer. 4, 00)	143 000	117 000 (FOGR)														
		7	Kowalewiczki (dł. 2500 m, szer. 4, 00)	275 000	225 000 (FOGR)														
		8	Krupy – Sińczycza (dł. 2000 m, szer. 4, 00)					220 000	180 000 FOGR										
				9	Boryszewo – Bukowo Morskie (dł.2000, szer. 4, 00)			225 000	180 000 FOGR										
				10	Wiekowice dł. 3000, szer. 4, 00	165 000	135 000 FOGR	165 000	135 000 FOGR										
			Gleźnowo – Dobiesław, dł. 1000 mb, szer. 4, 0 m	110 000	90 000 FOGR														
80101	Oświata i wychowanie	12	Budowa sali gimnastycznej Stary Jarosław		1430 000														
			Budowa sali gimnastycznej w Dąbkach	200 000	800 000 unia	200 000	800 000 unia	475 000	1 425 000 unia										
90001	Gospodarka ściekowa i ochr. wód		Modernizacja ujęcia wody w Dobiesławiu	341 883	1 025 647 unia														
			Budowa gminnej oczyszczalni w Rusku										500 000	1500 000	500 000	1500 000			
			Budowa kanalizacji sanitarnej	225 000	675 000 unia	1 300 000	3 900 000 unia	1300 000	3 900 000 unia	1 200 000	3 600 000 unia	1 500 000	4 500 000 unia	800 000	1100 000		unia		

AKTUALIZACJA ANALIZY FINANSOWEJ GMINY DARŁOWO
WRAZ Z WIELOLETNIM PLANEM INWESTYCYJNYM DO ROKU 2013

														unia		
		Wysypisko śmieci w Gminie Krupa	203 000	812 000 unia												
		RAZEM	2 427 883	7 604 647	2 402 000	5 953 000	2 097 500	5 812 500	1 200 000	3 600 000	1 500 000	4 500 000	1 300 000	2 600 000	500 000	1500 000
		Wolne środki wg Planu rozwoju lokalnego Gminy Darłowo	3 416 939		3 485 278		3 554 983		3 626 083		3 772 577		3 848 028		3 924 989	

PLAN FINANSOWY NA LATA 2006-2013

2.4. WSTĘP

2.4.1. CEL I METODA

Niniejsze opracowanie obejmuje analizę gospodarki finansowej samorządu w latach 2003-2005, z uwzględnieniem planu budżetu jednostki na 2006 rok oraz projekcję potencjału inwestycyjnego na lata 2006 – 2013.

Natomiast celem tego opracowania jest oszacowanie możliwości finansowych samorządu pod kątem realizacji zamierzonych inwestycji.

Dokument ten sporządzony został w wyniku przeprowadzenia analizy podstawowych kategorii finansowych generowanych przez samorząd oraz w oparciu o dane planistyczne, przygotowane przez pracowników Urzędu Gminy, dotyczące polityki gospodarczej jednostki.

Dokument niniejszy składa się z dwóch części:

- analizy sytuacji finansowej Gminy Darłowo w latach 2003 – 2005, z uwzględnieniem budżetu na 2006 rok oraz
- projekcji potencjału inwestycyjnego Gminy Darłowo na lata 2006 – 2013.

Przyjęta metodologia wyliczeń dokonywanych w poszczególnych częściach została omówiona bezpośrednio przy tych wyliczeniach.

2.4.2. PROCEDURY OSTROŻNOŚCIOWE

Realizacja zadań inwestycyjnych stojących obecnie przed samorządami terytorialnymi podlega licznym regulacjom i ograniczeniom prawnym, głównie o charakterze finansowym. Najważniejsze ustawy regulujące gospodarkę finansową gmin, to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- 2) ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych,
- 3) ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Głównie ustawa o finansach publicznych wprowadza limity zadłużeń dla jednostek samorządowych oraz procedury ostrożnościowe i sanacyjne, którym jednostki te muszą

sprościć. Podstawowe ograniczenia wynikają z artykułów 169, 170 oraz 79 przywołanej wyżej ustawy.

I tak:

Art. 169. 1. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym:

- 1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1,
- 2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1,
- 3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji - nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku gdy relacja, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, przekroczy 55%, to kwota, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 12% planowanych dochodów jednostki samorządu terytorialnego, chyba że obciążenia te w całości wynikają z zobowiązań zaciągniętych przed datą ogłoszenia tej relacji.

3. Ograniczeń określonych w ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,
- 2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

Art. 170. 1. Łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

2. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

3. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się po zakończeniu realizacji i ostatecznym rozliczeniu programu, projektu lub zadania współfinansowanego ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

5. W przypadku, gdy określone w umowie środki z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej nie zostaną przekazane lub po ich przekazaniu orzeczone zostanie ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać kredytów, pożyczek i udzielać poręczeń do czasu spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz w art. 169 ust. 1 i 2.

Art. 79. ust. 1. W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto,

1) jest większa od 50%, a nie większa od 55%, to na kolejny rok:

a) Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej, w którym relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa nie może być wyższa niż analogiczna relacja z roku bieżącego,

b) relacja, o której mowa w lit. a, stanowi górne ograniczenie relacji deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów, jaka może zostać uchwalona w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

Obecnie, jak wynika z obwieszczenia Ministra Finansów¹ relacja powyższa wyniosła 50,2%, a relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa – 20%. Stąd, jednostki samorządu terytorialnego, projektując budżet na 2006 r. zobowiązane są do zastosowania przedstawionej procedury.

¹ Publikator: Monitor Polski z 2005 r. Nr 30, poz.429.

2.5. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWEJ GMINY DARŁOWO W LATACH 2003-2005, Z UWZGLĘDNIENIEM PLANU BUDŻETU SAMORZĄDU NA 2006 ROK.

2.5.1. DANE ŹRÓDŁOWE

Analizę finansową Gminy Darłowo sporządzono w oparciu o następujące dokumenty:

- roczne sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27S), roczne sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych (Rb-28S) oraz roczne sprawozdania o nadwyżce/deficycie (Rb-NDS), odpowiednio za lata 2003 – 2005,
- uchwałę Nr XXVII/334/05 Rady Gminy Darłowo z dnia 28 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Darłowo na 2006 rok.

2.5.2. ANALIZA PODSTAWOWYCH KATEGORII FINANSOWYCH

Sytuacja finansowa Gminy Darłowo w badanym okresie kształtowała się korzystnie. Wnioski takie można wyciągnąć z obserwacji kształtowania się wyników finansowych jednostki. Do podstawowych kategorii finansowych jednostek samorządu terytorialnego zaliczają się wielkości charakteryzujące w sposób ogólny budżety tych jednostek i zgodnie z art. 165 ustawy o finansach publicznych są to dochody, wydatki, przychody oraz rozchody. Ogólny obraz kształtowania się poszczególnych kategorii finansowych Gminy Darłowo przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 Kształtowanie się wyników finansowych jednostki w latach 2003 – 2006 (w PLN)

Wyszczególnienie	2003	04/03%	2004	05/04%	2005	06/05%	2006*
Dochody ogółem	14 451 327	113	16 390 305	120	19 702 584	104	20 578 332
Wydatki ogółem	14 725 542	107	15 685 616	125	19 671 075	104	20 411 532
<i>Wynik finansowy</i>	-274 215		704 689		31 509		166 800
<i>Wynik finansowy/Dochody(%)</i>	-1,90		4,30		0,16		0,81
<i>Finansowanie</i>	274 215		-274 930		537 889		0
Przychody ogółem, w tym:	375 644		0		704 689		166 800
<i>kredyty i pożyczki</i>	289 368		0		0		0
<i>spłaty pożyczek udzielonych</i>	0		0		0		0
<i>nadwyżka z lat ubiegłych</i>	35 191		0		704 689		166 800
<i>inne źródła</i>	51 085		0		0		0
Rozchody ogółem, w tym	101 429		274 930		166 800		166 800
<i>spłaty kredytów i pożyczek</i>	101 429		274 930		166 800		166 800
<i>pożyczki</i>	0		0		0		0

*Na rok 2006 wielkości tych kategorii finansowych podane są według planu, tj. zgodnie z uchwałą budżetową.

Z porównania danych zaprezentowanych w powyższej tabeli, wynika, że w badanym okresie realizacja poszczególnych kategorii finansowych przebiegała równomiernie.

Najwyższy poziom dochodów samorząd planuje uzyskać w roku bieżącym, w wysokości 20 578 332 zł, tj. na poziomie 104 % wykonania dochodów z roku poprzedniego.

W pozostałych latach badanego okresu realizacja dochodów wyglądała następująco:

- w roku 2003 – 14 451 327 zł;
- w roku 2004 – 16 390 305 zł; tj. 113 % wykonania dochodów w roku 2003;
- w roku 2005 – 19 702 584 zł; tj. 120 % wykonania dochodów w roku 2004.

Również w roku bieżącym gmina planuje na wydatki przeznaczyć więcej środków finansowych niż w latach ubiegłych, tj. w wysokości 20 411 532 zł (104 % wykonania z roku poprzedniego). W pozostałych latach badanego okresu wykonanie wydatków kształtowało się następująco:

- w roku 2003 – 14 725 542 zł;
- w roku 2004 – 15 685 616 zł, tj. 107 % wykonania wydatków w roku 2003;
- w roku 2005 – 19 671 075 zł; tj. 125 % wykonania wydatków w roku 2004.

W analizowanym okresie gmina uzyskała następujące wyniki finansowe:

1. w roku 2003 – deficyt, w wysokości 274 215 zł,
2. w roku 2004 – nadwyżkę, w wysokości 704 689 zł,
3. w roku 2005 – nadwyżkę, w wysokości 31 509 zł.

Na bieżący rok samorząd planuje nadwyżkę budżetową w wysokości 166 800 zł.

Relacja wyniku finansowego do dochodów wyniosła, w poszczególnych latach badanego okresu, odpowiednio: -1,90 %; 4,30 %; 0,16 % oraz, na rok bieżący, 0,81 %.

Tegoroczna nadwyżka ma być przeznaczona na spłatę kredytu z BP PKO.

W analizie finansowej samorządu dodatkowo należy przedstawić zmiany zachodzące w strukturze dochodów i wydatków.

2.5.3. ANALIZA STRUKTURY DOCHODÓW

Dla potrzeb dokonania analizy zmian zachodzących w strukturze dochodów należy porównać kształtowanie się dochodów w rozbiciu na działy klasyfikacji budżetowej, w poszczególnych latach badanego okresu. Porównanie takie przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Struktura wykonania dochodów (w PLN)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
Rolnictwo i łowiectwo	169	0	0	0	169	0,00
Leśnictwo	7 482	2 788	7 965	5 700	23 935	0,03
Wytwarzanie i zaopatr. w en. elekt., gaz i wodę	0	785	2 830	0	3 615	0,01
Transport i łączność	19 995	0	170 407	50 000	240 402	0,34
Turystyka	0	0	0	0	0	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	1 022 972	847 980	3 502 232	3 443 462	8 816 646	12,40
Działalność usługowa	0	0	0	0	0	0,00
Administracja publiczna	220 296	75 905	97 981	57 000	451 182	0,63
Urzędy naczelnych organów władzy pań.	41 918	24 922	86 027	1 229	154 096	0,22
Obrona narodowa	0	0	94	0	94	0,00
Bezpieczeństwo publiczne	0	0	0	0	0	0,00
Dochody od osób prawnych i innych	6 782 246	7 231 154	7 412 321	8 314 192	29 739 913	41,82
Różne rozliczenia	4 847 803	5 570 018	5 348 716	5 518 689	21 285 226	29,93
Oświata i wychowanie	381 123	450 953	169 724	253 860	1 255 660	1,77
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0	0,00
Pomoc społeczna	871 430	1 736 184	2 787 409	2 934 200	8 329 223	11,71
Edukacyjna opieka wychowawcza	5 438	0	113 018	0	118 456	0,17
Gospodarka komunalna	248 455	448 506	0	0	696 961	0,98
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 000	1 110	3 860	0	6 970	0,01
Kultura fizyczna i sport	0	0	0	0	0	0,00
Dochody ogółem	14 451 327	16 390 305	19 702 584	20 578 332	71 122 548	100,00

Z powyższego zestawienia wynika, że zdecydowany wpływ na kształtowanie się wielkości dochodów w poszczególnych latach miały takie zjawiska finansowe, jak:

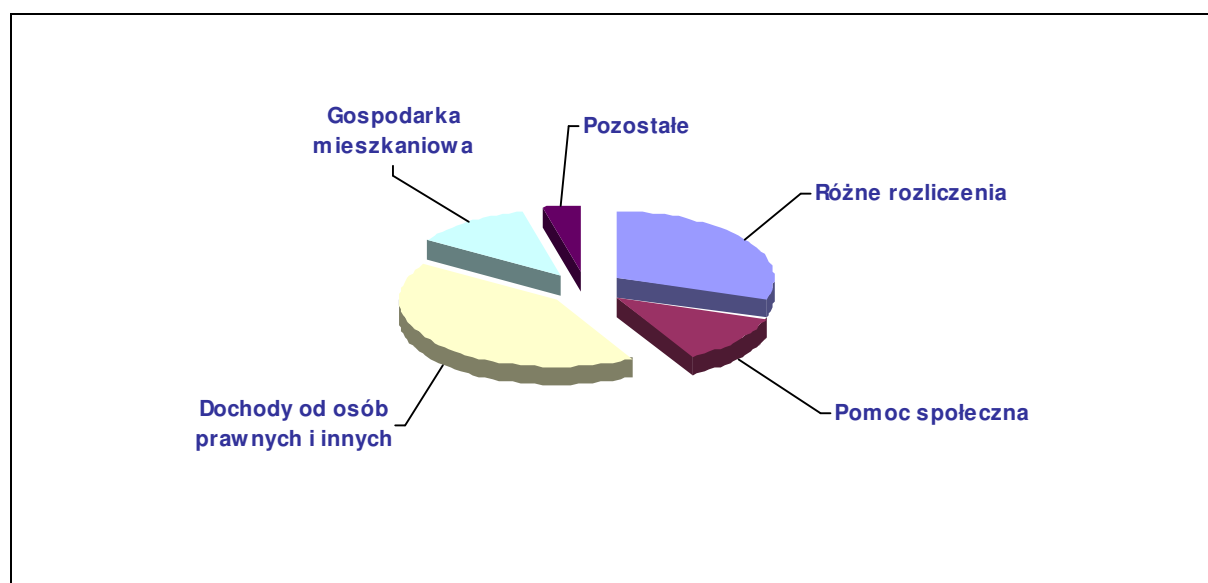
1. uzyskiwane dochody w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem” – łącznie w badanym okresie dochody te wyniosły 29 739 913 zł,
2. otrzymywane subwencje – dział „różne rozliczenia” – 21 285 226 zł,
3. uzyskiwane dochody w dziale „gospodarka mieszkaniowa” – 8 816 646 zł,
4. uzyskiwane dochody w dziale „pomoc społeczna” – 8 329 223 zł.

Tabela 3 oraz wykresy 1 i 2 obrazują strukturę dochodów, zrealizowanych w tych czterech działach klasyfikacji budżetowej.

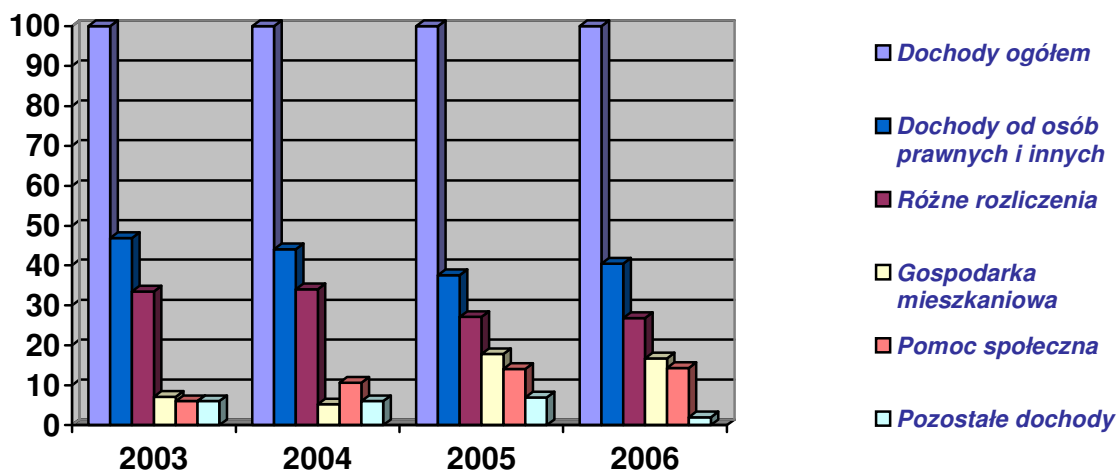
Tabela 3 Struktura dochodów z wyszczególnionych działów (w PLN)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
Dochody od osób prawnych i in.	6 782 246	7 231 154	7 412 321	8 314 192	29 739 913	42
- udział w dochodach ogółem (%)	46,9	44,1	37,6	40,4		
Różne rozliczenia	4 847 803	5 570 018	5 348 716	5 518 689	21 285 226	30
- udział w dochodach ogółem (%)	33,5	34,0	27,1	26,8		
Gospodarka mieszkaniowa	1 022 972	847 980	3 502 232	3 443 462	8 816 646	12
- udział w dochodach ogółem (%)	7,1	5,2	17,8	16,7		
Pomoc społeczna	871 430	1 736 184	2 787 409	2 934 200	8 329 223	12
- udział w dochodach ogółem (%)	6,0	10,6	14,1	14,3		
Dochody ogółem	14 451 327	16 390 305	19 702 584	20 578 332	71 122 548	100
Udział sumy wyszczególnionych dochodów w dochodach ogółem (%)	94	94	97	98	96	

Wykres 1 Struktura dochodów z wyszczególnionych działów ogółem (w %)

Wykres 2 Struktura dochodów z wyszczególnionych działów w poszczególnych latach (w %)

Z danych przedstawionych w tabeli 3 oraz graficznie zilustrowanych na wykresach 1 i 2 wynika, że w całym badanym okresie dochody samorządu uzyskane z tytułu podatków i opłat stanowiących dochody gminy oraz z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, klasyfikowanych w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (...)” stanowiły 42 % dochodów ogółem, z tytułu subwencji – 30 %, dochody i dotacje klasyfikowane w dziale „pomoc społeczna” – 12 %, natomiast dochody klasyfikowane w dziale „gospodarka mieszkaniowa” – 12 %. Dochody jednostki tylko z tych czterech źródeł stanowiły w analizowanym okresie odpowiednio: 94 % dochodów, 94 %, 97 % oraz – w roku bieżącym - 98 %, co daje średni udział w wysokości 96 %.

Procentowy udział w wykonaniu dochodów ogółem w innych działach klasyfikacji budżetowej kształtował się w granicach do 1,77 % w dziale „oświata i wychowanie”. W pozostałych działach wykonanie dochodów często nie przekroczyło 1 %, nie było więc znaczące dla budżetu gminy.

Porównanie danych dotyczących wielkości dochodów, jak i ich struktury, obrazuje, że kształtowanie się tych parametrów w latach 2003 – 2006, pod kątem możliwości inwestycyjnych samorządu, jest korzystne. Ze szczegółowego badania wahań zachodzących w realizacji poszczególnych dochodów wynika bowiem, że jednym ze znacznych źródeł dochodów są dochody własne, takie jak wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz udziały w podatkach PIT i CIT. Stąd początkowa teza o korzystnym kształtowaniu się wyników finansowych samorządu jest uzasadniona.

Takie wnioski mogą świadczyć o poprawiającej się koniunkturze, a także rokować pozytywnie na przyszłość.

2.5.4. ANALIZA STRUKTURY WYDATKÓW

Tabela 4 przedstawia kształtowanie się wydatków Gminy Darłowo w rozbiciu na działy klasyfikacji budżetowej.

Tabela 4 Struktura wykonania wydatków (w PLN)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
<i>Rolnictwo i łowiectwo</i>	115 165	109 384	235 039	119 900	579 488	0,82
<i>Leśnictwo</i>	0	0	0	0	0	0,00
<i>Wytwarzanie i zaopatr. w en. elektr., gaz i wodę</i>	0	0	0	0	0	0,00
<i>Transport i łączność</i>	567 070	848 274	1 327 758	1 930 000	4 673 102	6,63
<i>Turystyka</i>	343 819	0	276 995	384 000	1 004 814	1,43
<i>Gospodarka mieszkaniowa</i>	670 563	1 236 780	320 606	322 000	2 549 949	3,62
<i>Działalność usługowa</i>	12 200	0	2 515	60 000	74 715	0,11
<i>Administracja publiczna</i>	2 083 138	2 164 551	3 776 076	3 161 043	11 184 808	15,87
<i>Urzędy naczelnych organów władzy</i>	41 918	24 923	86 027	1 229	154 097	0,22
<i>Obrona narodowa</i>	0	0	94	0	94	0,00
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	205 569	219 116	242 717	217 000	884 402	1,25
<i>Dochody od osób prawnych i in.</i>	0	16 491	9 462	20 000	45 953	0,07
<i>Obsługa długu publicznego</i>	10 225	24 834	23 639	8 100	66 798	0,09
<i>Różne rozliczenia</i>	0	0	0	20 000	20 000	0,03
<i>Oświata i wychowanie</i>	7 381 127	7 006 910	6 875 607	7 273 260	28 536 904	40,48
<i>Ochrona zdrowia</i>	131 881	179 291	369 442	360 000	1 040 614	1,48
<i>Pomoc społeczna</i>	1 338 412	2 345 308	3 476 202	3 680 000	10 839 922	15,38
<i>Edukacyjna opieka wychowawcza</i>	71 544	53 610	235 823	220 000	580 977	0,82
<i>Gospodarka komunalna i ochrona środ.</i>	749 158	794 003	1 129 988	1 664 000	4 337 149	6,15
<i>Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego</i>	791 240	503 063	1 090 763	770 000	3 155 066	4,48
<i>Kultura fizyczna i sport</i>	212 513	159 078	192 322	201 000	764 913	1,09
Wydatki ogółem	14 725 542	15 685 616	19 671 075	20 411 532	70 493 765	100

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że najczęściej samorząd wydaje na oświatę i wychowanie – razem 29 117 881 zł (łącznie z edukacyjną opieką wychowawczą), co stanowi 41,31 % ogółu wydatków.

Kolejną sferą działalności, na którą jednostka przeznacza duże środki finansowe jest:

1. administracja publiczna - 11 184 808 zł (15,87 %),
2. pomoc społeczna - 10 839 922 zł (15,38 %),
3. transport i łączność - 4 673 102 zł (6,63 %).

Oceniając to zjawisko należy stwierdzić, że głównie finansowane są przez samorząd zadania o charakterze obowiązkowym (oświata, pomoc społeczna). Udziały wydatków klasyfikowanych w innych działach są zdecydowanie mniejsze. Jednak, w obecnej sytuacji prawnej, intensyfikacja środków finansowych mających na celu zaspokajanie potrzeb mieszkańców o innym charakterze, nie jest możliwa. Zjawisko to dotyczy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza gmin i powiatów.

Szczególne znaczenie dla pełnej oceny sytuacji finansowej samorządu pod kątem potencjalnych możliwości inwestycyjnych ma analiza porównawcza wydatków majątkowych do wydatków ogółem. Porównania takie zawiera tabela 5.

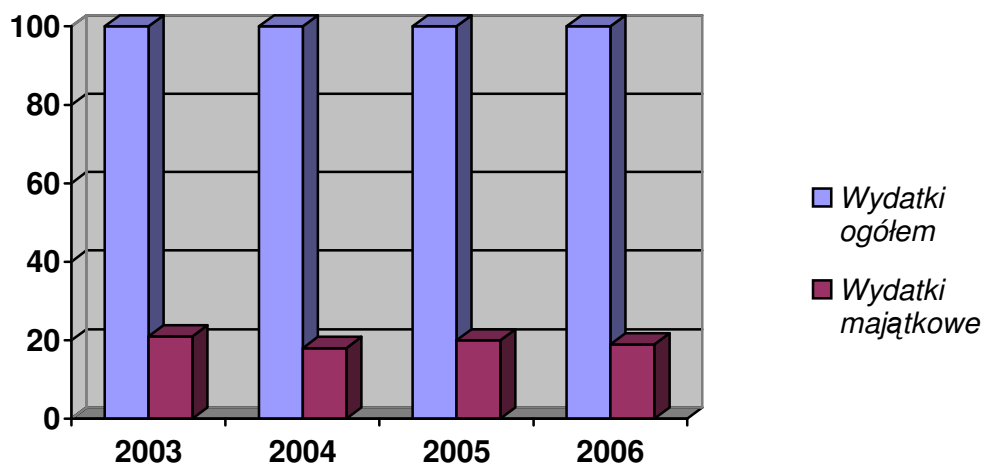
Tabela 5 Struktura wydatków (w PLN)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
1. Wydatki ogółem	14 725 542	15 685 616	19 671 075	20 411 532
2. Wydatki majątkowe	3 157 937	2 805 454	3 970 192	3 820 800
3. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (%)	21	18	20	19
4. Wydatki bieżące	11 567 605	12 880 162	15 700 883	16 590 732
5. Dochody ogółem	14 451 327	16 390 305	19 702 584	20 578 332
6. Udział wydatków bieżących w dochodach (%)	80	79	80	81

W poszczególnych latach badanego okresu udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem kształtował się równomiernie. W roku 2003 udział tych wydatków był najwyższy i wyniósł 21 %. W pozostałych latach badanego okresu udział tych wydatków był nieco niższy i wynosił odpowiednio: 18 % i 20 %. Natomiast w bieżącym roku samorząd planuje przeznaczyć na inwestycje kwotę 3 820 800 zł, tj. 19 % wydatków ogółem. Źródłem finansowania tych zamierzeń mają być przede wszystkim dochody budżetowe oraz dofinansowanie z UE.

Graficzny obraz kształtowania się powyższych wielkości przedstawia wykres 3.

Wykres 3 Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (%)

Podsumowując zaprezentowaną analizę kształtowania się wielkości i struktury dochodów oraz wydatków budżetowych należy podkreślić, że w badanym okresie wyraźnie zauważalne są takie zjawiska ekonomiczne, jak:

- utrzymująca się tendencja rosnąca uzyskiwanych dochodów w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem”,
- stosunkowo wysoki udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, w całym badanym okresie kształtował się na poziomie 19,5 %.

2.6. PROJEKCJA POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO GMINY DARŁOWO NA LATA 2006 – 2013

Projekcja potencjału inwestycyjnego Gminy Darłowo ma na celu oszacowanie możliwości samorządu w zakresie finansowania zamierzonych inwestycji. W celu wykreowania tych wielkości konieczne jest przeprowadzenie analizy *ex ante* obejmującej kilka etapów. I tak:

- 1) projekcja *nadwyżki operacyjnej*² – nadwyżka operacyjna stanowi różnicę między dochodami a wydatkami bieżącymi; wysokość tej kwoty wskazuje na zdolność jednostki do samodzielnego regulowania zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz finansowania inwestycji,
- 2) projekcja *wolnych środków na inwestycje* – tj. środków dostępnych na inwestycje; stanowią różnicę między nadwyżką operacyjną a wydatkami na spłatę zadłużenia,
- 3) projekcja *możliwości inwestycyjnych* - określenie tych możliwości pozwala ocenić, czy samorząd może sfinansować swoje zamierzenia inwestycyjne bez zewnętrznych źródeł zasilania, zostały one wyznaczone jako różnica między wolnymi środkami na inwestycje a planowanymi do poniesienia wydatkami inwestycyjnymi,
- 4) projekcja *potencjału inwestycyjnego*, jako końcowy efekt analizy - odzwierciedla on relację między oczekiwaniami społecznymi a możliwościami finansowymi jednostki.

2.6.1. PROJEKCJA NADWYŻKI OPERACYJNEJ

W tabeli 6 przedstawiono projekcję nadwyżki operacyjnej Gminy Darłowo na lata 2006 – 2013. Prognozę kształtowania się nadwyżki operacyjnej sporządzono w oparciu o następujące dane i założenia:

² Pojęcie „nadwyżka operacyjna” w kontekście jednostek samorządu terytorialnego, zostało po raz pierwszy użyte przez Ministerstwo Finansów w dokumencie pn. „Nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego”. Dokument ten został pozytywnie zaopiniowany przez Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 18 października 2005 r. Aktualnie jest to najważniejszy wskaźnik sytuacji finansowej jst.

1. dochody ogółem:

- na rok 2006 przyjęto zgodnie z uchwałą budżetową,
- na lata 2007 – 2013 - przyjęto nominalny wzrost dochodów o 2 % w stosunku rocznym.

Należy tu zaakcentować, że łączna wysokość dochodów, ze względu na dotacje, subwencje

i udziały w podatkach PIT i CIT zależna jest głównie od organów państwa tworzących i zmieniających system finansowy samorządów, a także od sytuacji gospodarczej kraju, która ma wpływ na decyzje ekonomiczne tych organów oraz na wielkości pozostałych dochodów. System ten w okresie 2001 – 2006 uległ istotnym zmianom, a założenie wzrostu dochodów od 2007 roku jest ustalone po przyjęciu tezy, że nie będą występowały znaczące zmiany.

2. wydatki bieżące:

- na rok 2006 przyjęto zgodnie z uchwałą budżetową,
- na lata 2007 – 2013 – przyjęto na poziomie 80 % dochodów ogółem (tj. średniego udziału wydatków bieżących w dochodach ogółem w latach 2003 – 2006).

Wysokość tych wydatków wynika w znacznym zakresie z tzw. „wydatków sztywnych”, których realizacja jest obowiązkowa, stosownie do obowiązującego jednostki samorządu terytorialnego systemu finansowego – dopiero zmiana tego systemu może to zmienić.

Tabela 6 Projekcja nadwyżki operacyjnej (w PLN)

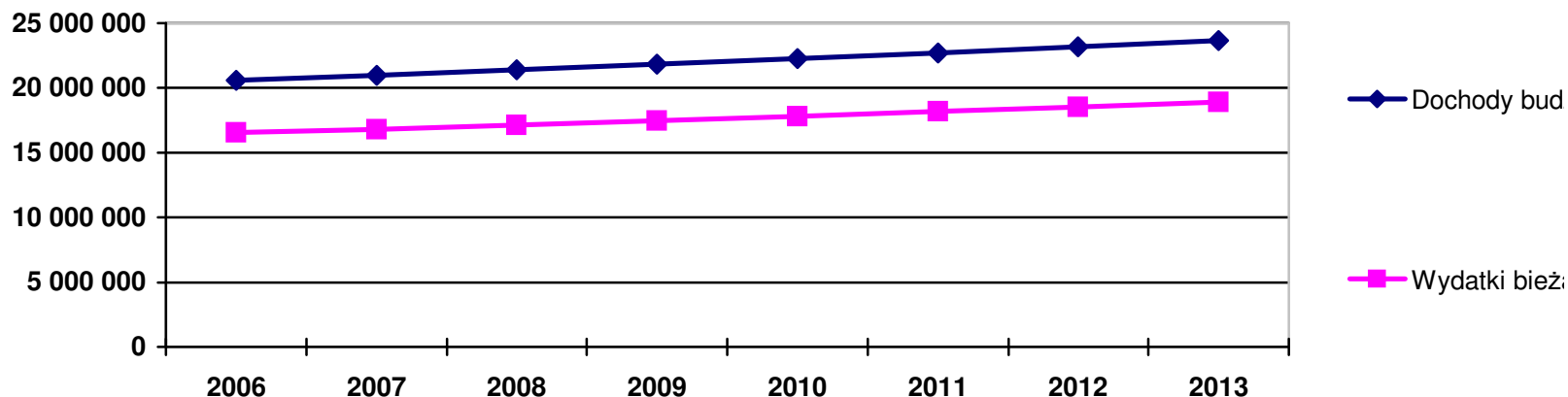
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Dochody ogółem	20 578 332	20 989 899	21 409 697	21 837 891	22 274 648	22 720 141	23 174 544	23 638 035
2. Wydatki bieżące	16 590 732	16 791 919	17 127 757	17 470 312	17 819 719	18 176 113	18 539 635	18 910 428
3. Nadwyżka operacyjna (1-2)	3 987 600	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607

Oceniając uzyskane wyniki w wierszu „nadwyżka operacyjna” można twierdzić, że samorząd posiada znaczny potencjał finansowy jaki może przeznaczyć z własnych środków budżetowych na inwestycje i spłatę zobowiązań. I tak potencjał ten kształtuje się następująco:

- w 2006 r. – 3 987 600 zł,
- w latach 2007–2013 – kształtuje się na nieco wyższym poziomie i mieści się w przedziale od 4 197 980 zł (rok 2007) do 4 727 607 zł (rok 2013).

Wykres 4 obrazuje graficznie projekcję nadwyżki operacyjnej; mieści się ona w obszarze między liniami oznaczającymi serie danych.

Wykres 4 Projektja nadwyżki operacyjnej (w tys. PLN)

2.6.2. PROJEKCJA WOLNYCH ŚRODKÓW NA INWESTYCJE.

W tabeli 7 przedstawiono projekcję wolnych środków na inwestycje. Kwota ta wskazuje jakimi środkami może dysponować samorząd - w poszczególnych latach projekcji - na realizację planów inwestycyjnych. Przy projekcji wolnych środków na inwestycje uwzględniono konieczność spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Kwoty wynikające z tych zobowiązań ujęte są w wierszu „spłata zobowiązań”. Regulowanie zobowiązań finansowych ma charakter płatności sztywnych, stąd w projekcji wolnych środków na inwestycje konieczne jest ich uwzględnienie. Do wyliczeń przyjęto rozchody budżetu z tytułu spłaty zadłużenia przedstawione w „Prognozie łącznej kwoty długu publicznego

Gminy Darłowo na lata 2004 - 2006”, stanowiącej załącznik nr 13 do uchwały budżetowej na 2006 r. Kategoria ta stanowi więc nadwyżkę środków budżetowych, którą gmina może potencjalnie wygospodarować po zabezpieczeniu środków na wydatki bieżące i spłatę zobowiązań.

Tabela 7 Projektja wolnych środków na inwestycje (w PLN)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Nadwyżka operacyjna	3 987 600	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607
2. Spłata zobowiązań	166 800	0	0	0	0	0	0	0
3. Wolne środki na inwestycje (1-2)	3 820 800	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607

Wyniki przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że w okresie projekcji, po zabezpieczeniu środków na spłatę zobowiązań, wolne środki na inwestycje będą kształtowały się następująco:

- w 2006 r. – 3 820 800 zł
- w 2007 r. – 4 197 980 zł,
- w 2008 r. – 4 281 939 zł,
- w 2009 r. – 4 367 578 zł,
- w 2010 r. – 4 454 930 zł,
- w 2011 r. – 4 544 028 zł,
- w 2012 r. – 4 634 909 zł,
- w 2013 r. – 4 727 607 zł.

2.6.3. PROJEKCJA MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH.

Wykreowanie kategorii „możliwości inwestycyjne” daje odpowiedź na pytanie, czy samorząd - w ramach własnych możliwości budżetowych - jest w stanie zrealizować zaplanowany wieloletni program inwestycyjny. Wartość tej kategorii została wyznaczona jako różnica między wolnymi środkami na inwestycje a kwotą przeznaczoną na realizację inwestycji zaplanowanych w WPI na lata 2006 – 2013 – „inwestycje zaplanowane”. Jednocześnie kategoria ta zawiera w sobie następującą informację:

- dodatnia wartość oznacza, że samorząd może przeznaczyć na wydatki inwestycyjne więcej środków finansowych niż przewiduje w WPI, i kwota ta jest równa wartości bezwzględnej tej kategorii,
- ujemna wartość wskazuje, że samorząd nie dysponuje wystarczającą ilości środków na sfinansowanie inwestycji, i brak ten odpowiada wartości bezwzględnej tej kategorii.

Tabela 8 Projekcja możliwości inwestycyjnych (w PLN)

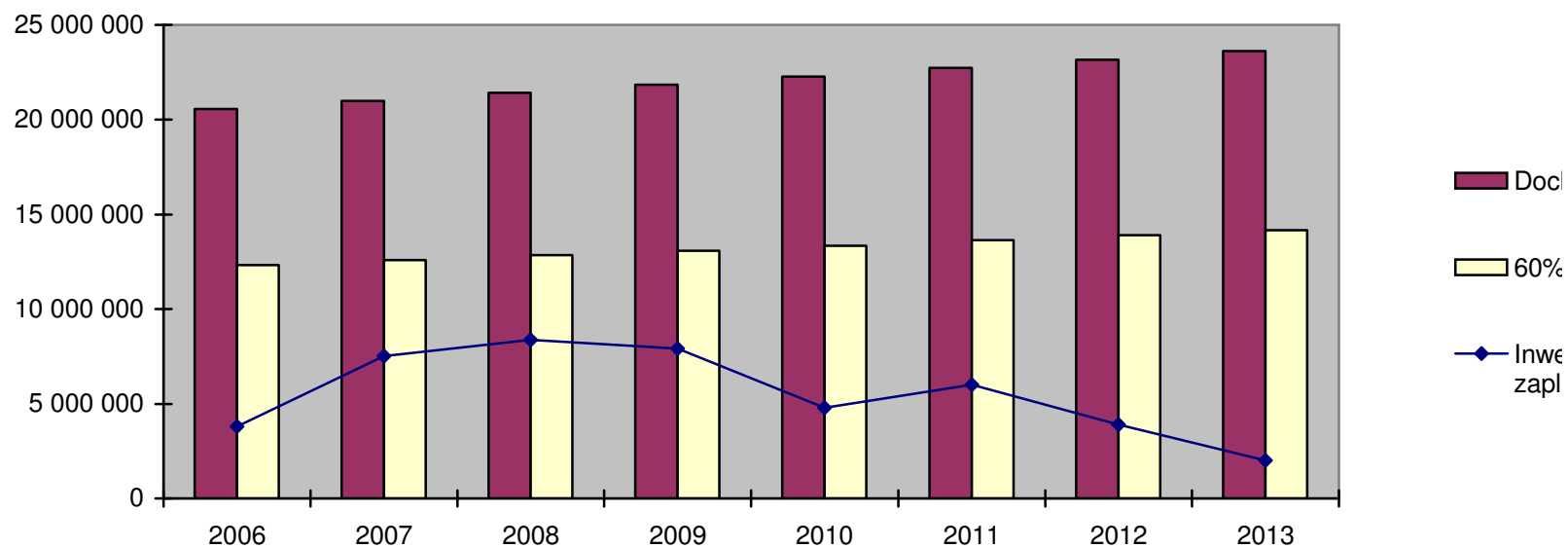
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Wolne środki na inwestycje	3 820 800	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607
2. Inwestycje zaplanowane*	3 820 800	7 517 530	8 355 000	7 910 000	4 800 000	6 000 000	3 900 000	2 000 000
3. Możliwości inwestycyjne (1-2)	0	-3 319 550	-4 073 061	-3 542 422	-345 070	-1 455 972	734 909	2 727 607

* Na rok bieżący łączne nakłady inwestycyjne, ujęte w wierszu „inwestycje zaplanowane”, stanowią sumę wydatków inwestycyjnych ujętych w budżecie gminy.

Z obliczeń zaprezentowanych w tabeli wynika, że Gmina Darłowo w latach 2007 - 2011 nie zrealizuje swoich zamierzeń inwestycyjnych bez zewnętrznych źródeł finansowania. Brak własnych środków finansowych oszacowano na kwoty: 3 319 550 zł (rok 2007); 4 073 061 zł (rok 2008); 3 542 422 zł (rok 2009), 345 070 zł (rok 2010), 1 455 972 (rok 2011). Aby zrealizować w tym okresie planowane zadania inwestycyjne niezbędne będzie więc zaciągnięcie przez samorząd zobowiązań zwrotnych, np. kredyty, emisja obligacji komunalnych, ewentualnie uzyskanie dofinansowania z innych źródeł.

Wykres 5 obrazuje stosunek wielkości zaplanowanych inwestycji do ograniczeń finansowych samorządu, wynikających z art.170 ustawy o finansach publicznych, tj. łączna kwota długu samorządu nie może przekroczyć na koniec roku budżetowego 60% dochodów.

Wykres 5 Stosunek wielkości inwestycji zaplanowanych do ograniczeń wynikających z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Na podstawie przeprowadzonej projekcji, zilustrowanej na powyższym wykresie, można stwierdzić, że zakładana przez samorząd wysokość nakładów finansowych na inwestycje mieści się w limicie ograniczeń wynikających z przywołanego artykułu ustawy o finansach publicznych. Oznacza to, że jednostka może zaciągnąć zobowiązania na realizację planowanych inwestycji bez naruszania przepisów ustawy o finansach publicznych. W przypadku uzyskania przez samorząd środków bezzwrotnych na dofinansowanie inwestycji – relacja powyższa

będzie korzystniejsza. Należy tu zaakcentować, że ograniczenia dotyczące możliwości zadłużania się samorządów nie dotyczą zobowiązań podejmowanych w celu prefinansowania inwestycji realizowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności.

2.6.4. PROJEKCJA POTENCJAŁU INWESTYCYJNEGO

Projekcję potencjału inwestycyjnego Gminy Darłowo sporządzono w oparciu o oszacowaną wcześniej, w tabeli 6, nadwyżkę operacyjną samorządu, uwzględniając przepływy finansowe oraz możliwe do uzyskania środki w ramach dofinansowania z budżetu Unii Europejskiej lub budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego. Jest to więc suma możliwych do wygenerowania środków finansowych jakie samorząd może przeznaczyć na realizację zadań inwestycyjnych. Projekcja ta została oszacowana przy wykorzystaniu następującego algorytmu:

Nadwyżka operacyjna

- Spłata zobowiązań
- + Przychody

Przepływy finansowe

- + Dofinansowanie

Potencjał inwestycyjny

Tabela 9 Projektcja potencjału inwestycyjnego (w PLN)

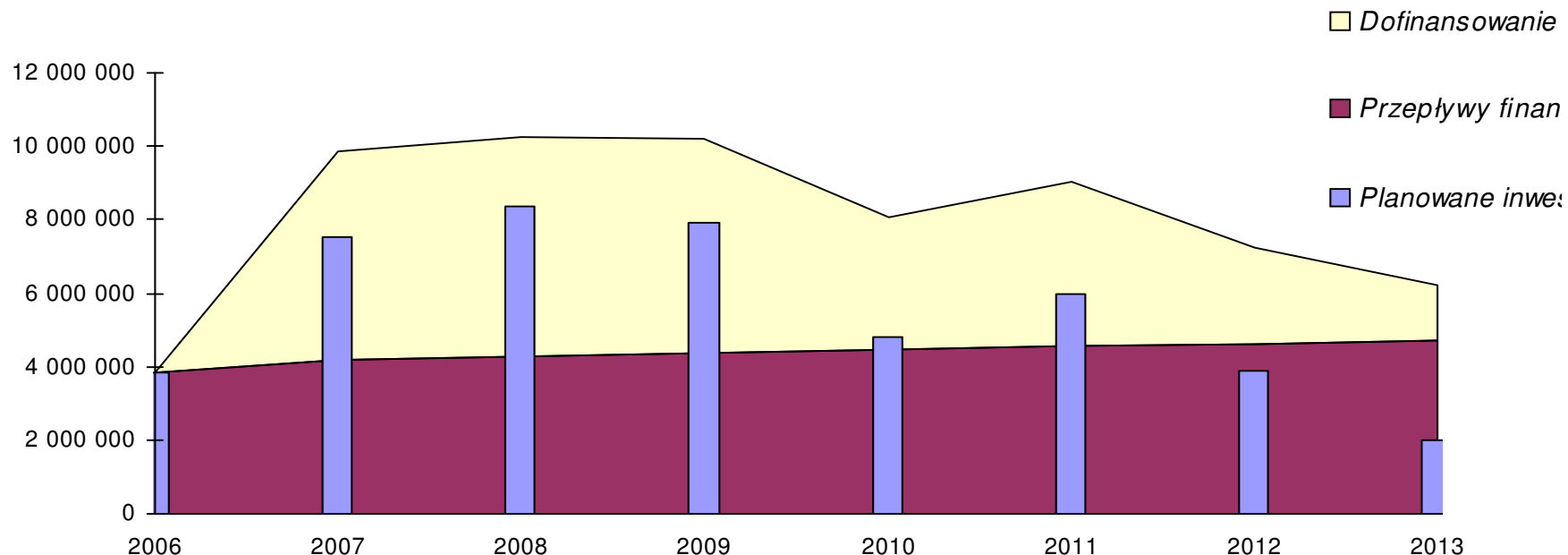
Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Nadwyżka operacyjna	3 987 600	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607
2. Spłata zobowiązań	166 800	0	0	0	0	0	0	0
3. Przychody	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Przepływy finansowe	3 820 800	4 197 980	4 281 939	4 367 578	4 454 930	4 544 028	4 634 909	4 727 607
5. Dofinansowanie	0	5 667 647	5 953 000	5 812 500	3 600 000	4 500 000	2 600 000	1 500 000
6. Potencjał inwestycyjny	3 820 800	9 865 627	10 234 939	10 180 078	8 054 930	9 044 028	7 234 909	6 227 607
7. Inwestycje zaplanowane	3 820 800	7 517 530	8 355 000	7 910 000	4 800 000	6 000 000	3 900 000	2 000 000
8. Relacja: 6-7	0	2 348 097	1 879 939	2 270 078	3 254 930	3 044 028	3 334 909	4 227 607

W roku 2006 wartość planowanego dofinansowania z budżetu Unii Europejskiej ujęta jest w dochodach, stąd w wierszu dofinansowanie wpisano 0.

Z analizy projekcji zaprezentowanej w powyższej tabeli wynika, że samorząd Gminy Darłowo posiada odpowiedni potencjał niezbędny do zrealizowania zamierzeń inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2006 - 2013. Ponadto dodatkowo wartości przedstawione w wierszu 8 wskazują, że gmina posiada jeszcze nadwyżkę swojego potencjału inwestycyjnego, którą może przeznaczyć na realizację innych, dodatkowych zadań.

Na wykresie 6 graficznie zobrazowano, wyliczony w powyższej tabeli, potencjał inwestycyjny Gminy Darłowo. Naniesiono również na ten wykres wartości planowanych zadań inwestycyjnych w celu graficznego zilustrowania wzajemnej relacji tych dwóch wielkości.

Wykres 6. Potencjał inwestycyjny Gminy Darłowo.

Na obszar oznaczony kolorem bordowym oraz żółtym, który stanowi potencjał inwestycyjny gminy, odpowiadający sumie przepływów finansowych jednostki i dofinansowania, nałożono niebieskie słupki, które oznaczają wartości inwestycji zaplanowanych. Jak widać na wykresie, w całym okresie projekcji, wartości zaplanowanych inwestycji nie przekraczają potencjału inwestycyjnego. Oznacza to, że w tym czasie samorząd będzie posiadał wystarczające środki finansowe na realizację planowanych zamierzeń inwestycyjnych, co zostało wcześniej omówione w komentarzu do tabeli 9.